

Михайло Чернігівський

Як князь Хану Батію не підкорився

Ледь не всі русичі закликали в передчутті: країною повзли чорні чутки про військо монголів поряд з кордонами Руси-України. Немов пожежа, ворожі загони накривали землі: якісь приєднували до володінь Золотої Орди, а якісь примушували платити велику подать. Лишалася тільки Русь — і все: Європа зіткнеться чи не з найстрашнішим ворогом тих часів.

Київ був добре укріпленим і багатим не лише на золото. У ньому було чимало людей та зброї, проте і він пав. Хан Батий, що вів монгольське військо, не пробачив киянам довгої облоги і, коли оборона впала, велів винищити всіх жителів, а місто розграбувати.

Проте сам хан не був зацікавлений у масових убивствах — краще було силою утримувати народ у покорі, вимагаючи з них податі, тримаючи у страху. Усім князям наказали приїхати у столицю монголо-татар — Сарай.

Перед зустріччю з ханом усіх « гостей » чекав язичницький обряд очищення вогнем. Князі мали пройти між

вогнищ, що горіли стіною, і поклонитися ідолам — статуям монгольських богів. Потім вони мусили випити кумису — кобилячого молока. Монголо-татари вірили, що вогонь пожере всі злі наміри людини й перед ханом вона стоятиме без зла.

Багато руських князів пройшли той обряд, поправши власну гордість заради збереження свого життя і своїх земель.

Михайло Всеволодович мав титул Великого князя київського. Сам Київ уже втратив славу столиці Руси-України, адже князівські сварки довели країну до напіврозпаду. Якраз у період перебування князя в Чернігові, у 1240 році, Батий і зруйнував Київ. Князь Михайло теж отримав запрошення приїхати в Золоту Орду. Ну як запрошення — вимогу!

Язичницькі служителі богів — волхви — забажали, аби князь київський, як і інші руські князі, пройшов перед ідолами через коридор вогню. Проте християнська віра забороняла мати іншого бога, окрім Христа. І князь відмовився. Здивовані волхви доповіли Батієві, що Михайло його як хана визнає, оскільки Бог доручив йому царювати в цьому світі, проте богам вклонятися не буде. Розлючений Батий пригрозив смертю непокірному князеві, хоча міг це і без погроз зробити: Михайло приїхав беззахисний прямо в стан ворога.

Онук князя, Борис, що був поряд, ледь не плачучи просив діда підкоритися Батієві заради спасіння свого життя, але Михайло стояв твердо: віри не зраджу. І почав готуватися до смерті: прочитав молитви, прийняв причастя. Коли приїхали ханські убивці, оточення князя також почало вмовляти його підкоритися Батієві, однак він став фактично єдиним правителем, що зробив інакше.

Михайлові відтяли голову, а разом з ним убили і його вірного боярина Федора. Сталося це близько 1245 року, але й досі є зразком мужності духу.

ІОВ БОРЕЦЬКИЙ

ЯК ПАНОТЕЦЬ УКРАЇНСЬКУ ЦЕРКВУ ВІДРОДИВ

Скрипить перо. На цупкий папір лягає слово за словом...

Часи були неспокійні. Татари, поляки, московити прагнули загарбати якомога більше земель України. І якщо татар цікавили полонені й гроші, то Річ Посполита і Московське царство змагалися за наші землі. Україна була роздerta, і це сильно позначилося на ній. Навіть стосунки між людьми були під впливом російської або ж польської мови, російської або ж польської культури. Проте найбільше панотця Іова непокоїла боротьба між релігіями.

Так повелося, що поляки здавна — католики, а московити — православні. Українська ж земля, хрещена колись князем Володимиром за християнським обрядом, потерпала від релігійних сварок.

Трохи раніше, 1569 року, Іпатій Потій з духовенством перейшов на бік польського короля, який затвердив об'єднання двох церков. Однак замість миру це принесло

